

Sygn. akt VII U 1398/14 Błędny

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant apl. adw. Aleksandra Adamczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 maja 2015 r. w W.

sprawy J. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania J. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 czerwca 2014 r., znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

E. W. w dniu 14 stycznia 2015r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 31 października 2014r., znak: (...) - 2001, o ponownym ustaleniu kapitału początkowego oraz od decyzji z dnia 5 grudnia 2014r. znak: ENM/(...) ustalającej wysokość i podejmującej wypłatę emerytury od dnia 1 listopada 2014r.

Zaskarżonym decyzjom E. W. zarzuciła naruszenie:

- art. 125a pkt 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1988r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), poprzez nieuwzględnienie ,
a tym samym zakwestionowanie okresu od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r. urlopu wychowawczego wykazanego przez pracodawcę na druku ZUS – Rp7 potwierdzającym okresy składkowe oraz nieskładkowe zatrudnienia i wynagrodzenia;

- art. 50 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013r., poz. 267 ze zm.), poprzez jego niezastosowanie.

W uzasadnieniu odwołania od decyzji ubezpieczona podniosła, że zgodnie z art.

7 pkt 5 ustawy emerytalnej do okresów nieskładkowych zalicza się przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi oraz okresy niewykonywania pracy z powodu opieki nad dzieckiem według:

- ppkt a – w wieku do czterech lat, w granicach do trzech lat na każde dziecko;

- ppkt b – na które ze względu na jego stan fizyczny lub psychiczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny – dodatkowo w granicach do trzech lat na każde dziecko.

Jednocześnie E. W. nadmienila, że okresy urlopu wychowawczego zostały przez pracodawcę wykazane na druku ZUS-Rp7. Łączna liczba okresów składkowych i nieskładkowych ma bezpośredni wpływ na obliczenie wartości współczynnika proporcjonalnego do osiągniętego do 31 grudnia 1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego służącego do obliczenia części 24 % kwoty bazowej, a zatem i ustalenie wartości kapitału początkowego, który ma bezpośredni wpływ na ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego.

Dodatkowo w ocenie odwołującej, organ administracji publicznej nie zastosował art. 50 § 1 k.p.a. i tym samym naruszył ogólne zasady postępowania, m.in. zasadę prawdy obiektywnej, która obliguje organ do podjęcia wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 31 października 2014r., znak: (...) -2001 oraz od decyzji z dnia 5 grudnia 2014r. znak: ENM/(...), k. 2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania od decyzji ZUS z dnia 31 października 2014r., znak: (...) -2001 oraz od decyzji z dnia 5 grudnia 2014r. znak: ENM/(...) na podstawie art. (...) § 1 k.p.c., a także w przypadku jego rozszerzenia na decyzję z dnia 22 grudnia 2014r., znak: ENM/(...)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że z odpisu skróconego aktu urodzenia wynika, że syn odwołującej M. urodził się (...) Natomiast ze świadectwa pracy z dnia 17 marca 1988r. wynika, że w okresie od dnia 17 lutego 1984r. do dnia 17 lutego 1987r. E. W. przebywała na urlopie wychowawczym, a następnie w okresie od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r. na urlopie bezpłatnym. Ponadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że z przedłożonego przez ubezpieczoną zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wynika, że wszystkie wskazane wyżej okresy były okresami urlopu wychowawczego. Okres od dnia 17 lutego 1984r. do dnia 17 lutego 1987r. został uwzględniony do stażu jako okres nieskładkowy, zgodnie z art. 7 pkt 5 lit. a. W ocenie organu rentowego, brak jest natomiast podstaw do uwzględnienia jako nieskładkowego w myśl art. 7 pkt 5 lit. b okresu od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r. W aktach sprawy nie ma jakiegokolwiek dokumentu potwierdzającego fakt pobierania zasiłku pielęgnacyjnego na dziecko ale nawet wskazujących, iż zasiłek taki by przysługiwał. Wobec powyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że zaskarżone decyzje zostały wydane prawidłowo, zaś odwołania jako bezzasadne winny zostać oddalone (odpowiedź ZUS na odwołanie z dnia 9 lutego 2015r., k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny:

E. W. ur. (...), posiada średnie wykształcenie, w zawodzie technik – elektronik, specjalność: telekomutacja (dokumentacja pracownicza - akta osobowe, k. 21-47 a.s.).

W okresie od dnia 1 sierpnia 1974r. do dnia 18 lutego 1988r. była zatrudniona w (...) Fabryce (...) w W. na stanowisku: elektromontera aparatury kontrolno – pomiarowej (od dnia 1 sierpnia 1974r. do dnia 16 lutego 1984r.) (świadectwo pracy, t. I, k. 4-4v a.r.). W trakcie zatrudnienia w w/wym. zakładzie pracy odwołująca urodziła w dniu (...) dziecko, tj. syna M. (odpis skrócony aktu urodzenia, t. I, k. 3 a.r.). W związku z zaistnieniem tego zdarzenia w okresie od dnia 17 lutego 1984r. do dnia 17 lutego 1987r. korzystała z urlopu wychowawczego,

w trakcie, którego wystąpiła do pracodawcy z wnioskiem o przedłużenie urlopu wychowawczego (bezpłatnego) do czasu ukończenia przez dziecko 4 roku życia (pismo z dnia 22 grudnia 1986r. – akta osobowe, k. 32 a.s.). W okresie od dnia 17 lutego 1984r. do dnia

16 lutego 1986r. E. W. pobierała zasiłek wychowawczy (karta wynagrodzeń – akta osobowe, k. 44-46 a.s.). Syn odwołującej borykał się z problemami zdrowotnymi, co uniemożliwiało zdaniem lekarzy jego zakwalifikowanie do

grupy przedszkolnej. Odwołująca musiała zatem zapewnić mu stałą i należytą opiekę, więc od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r. korzystała z urlopu bezpłatnego (świadcstwo pracy, t. I, k. 4-4v a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, t. I, k. 10-11 a.r., karta wynagrodzeń – akta osobowe, k. 46-47 a.s.).

Ubezpieczona w dniu 8 lutego 1994r. zawarła umowę zlecenie nr (...), w dniu 1 marca 1994r. umowę zlecenie nr (...), w dniu 1 kwietnia 1994r. umowę zlecenie nr (...) oraz w dniu 4 maja 1994r. umowę zlecenie nr (...) z Pierwszym Urzędem Skarbowym W. P. reprezentowanym przez naczelnika urzędu, której przedmiotem było wykonanie w terminie od dnia 8 lutego 1994r. do dnia 28 lutego 1994r. czynności urzędniczych w D. Rachunkowości związanych w pracą dotyczącą likwidacji zaległości podatkowych (umowy zlecenie, t. I, k. 5-8 a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, t. I, k. 12-13 a.r.). Od w/wym. umów nie zostały potrącone składki na ZUS (pismo z Urzędu Skarbowego W. P. w W., t. I, k. 17 a.r.).

Następnie odwołująca podjęła zatrudnienie w Izbie Skarbowej w W., gdzie w okresie od dnia 1 czerwca 1994r. do dnia 28 lutego 1997r. wykonywała pracę starszego kontrolera rozliczeń (świadcstwo pracy, t. I, k. 9-9v a.r., k. 20-20v a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, t. I, k. 19 a.r.).

W dniu 24 stycznia 2001r. E. W. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o ustalenie kapitału początkowego wraz z kwestionariuszem dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych, odpisem skróconym aktu urodzenia, świadectwem pracy, umowami zlecenie oraz zaświadczeniami o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (wniosek wraz z załącznikami, t. I, k. 1-20v a.r.).

Decyzją z dnia 8 maja 2001r., znak: (...) -2001, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił E. W. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 760,98 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989r. do dnia 31 grudnia 1998r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 62,33 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 62,33 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w ustawie emerytalnej. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał okresy składkowe w wymiarze 14 lat

i 1 miesiąca oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 3 miesięcy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględniono okresów: od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r., gdyż w tym okresie ubezpieczona przebywała na urlopie bezpłatnym, od dnia 8 lutego 1994r. do dnia 28 lutego 1994r., od dnia 1 marca 1994r. do dnia 31 marca 1994r., od dnia 1 kwietnia 1994r. do dnia 30 kwietnia 1994r. oraz od dnia 1 maja 1994r. do dnia 31 maja 1994r., gdyż od umowy zlecenia nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne. Kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 77.729,19 zł (decyzja ZUS z dnia 8 maja 2001r., znak: (...) -2001, t. I, k. 25-27 a.r.). Ubezpieczona nie odwoływała się od powyższej decyzji.

W dniu 23 października 2014r. odwołująca wystąpiła z wnioskiem o ponowne ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (wniosek z dnia 23 października 2014r., t. I, k. 30-30v a.r.). Tego samego dnia złożyła także wniosek o emeryturę wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych, zaświadczeniami o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z Urzędu Skarbowego W. P. w W. (wniosek wraz z załącznikami, t. II, k. 1-17 a.r.).

W związku z wejściem w życie z dniem 23 września 2011r. przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 187, poz. 1112) Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia

31 października 2014r., znak: (...) -2001 ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 853,77 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1974r. do dnia 31 grudnia 1983r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 69,93 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 69,93 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w ustawie emerytalnej. Jednocześnie do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 14 lat, 1 miesiąca i 16 dni oraz okresy nieskładkowe: sprawowania opieki nad dzieckiem (dziećmi) w wymiarze 3 lat. Do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględniono okresów: od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r., gdyż w tym okresie odwołująca przebywała na urlopie bezpłatnym, od dnia 8 lutego 1994r. do dnia 28 lutego 1994r., od dnia 1 marca 1994r. do dnia 31 marca 1994r., od dnia 1 kwietnia 1994r. do dnia 30 kwietnia 1994r. oraz od dnia 1 maja 1994r. do dnia 31 maja 1994r., gdyż od umowy zlecenia nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 81.859,03 zł. Dodatkowo nie uwzględniono dochodów z 1982r. w kwocie 1.400,00 zł, gdyż jest to błędna kwota rekompensaty (decyzja ZUS z dnia 31 października 2014r., znak: (...) -2001, t. I, k. 33-34 a.r.). E. W. odwołała się od powyższej decyzji inicjując tym samym niniejsze postępowanie sądowe (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 31 października 2014r., znak: (...) -2001, k. 2-3 a.s.).

Następnie po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 października 2014r., tj. w dniu

25 listopada 2014r. organ rentowy wydał decyzję znak: ENM/(...), którą przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 października 2014r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto: przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. od 2004r. do 2013r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który wyniósł 170,45 %. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 170,45 % przez kwotę bazową 3191,93 zł wyniosła 5440,64 zł. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 29 lat, 6 miesięcy i 8 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 3 lat, 2 miesięcy i 18 dni. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 2099,58 zł. Natomiast wysokość emerytury zgodnie z art. 183 w/wym. ustawy wyniosła 2274,33 zł. Jednocześnie organ rentowy poinformował E. W., że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuację zatrudnienia (decyzja ZUS z dnia 25 listopada 2014r., znak: ENM/(...), t. II, k. 23-26 a.r.). Ubezpieczona nie odwoływała się od w/wym. decyzji.

Odwołująca w dniu 28 listopada 2014r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia z tytułu doliczenia składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po przyznaniu świadczenia (art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) oraz wypłatę świadczenia w związku z rozwiązaniem umowy o pracę. Do w/wym. wniosku załączyła świadectwo pracy z Urzędu Skarbowego W. P. w W. (wniosek z dnia 28 listopada 2014r. wraz z załącznikiem, t. II, k. 29-32 a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 5 grudnia 2014r. wydał decyzję znak: ENM/(...), którą ustalił E. W. wysokość emerytury i podjął jej wypłatę od dnia 1 listopada 2014r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym rozwiązano stosunek pracy. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto: przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych od 2004r. do 2013r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który wyniósł 170,45 %. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 170,45 % przez kwotę bazową 3191,93 zł wyniosła 5440,64 zł. Obliczona emerytura brutto od dnia 1 stycznia 2015r. wyniosła 2286,40 zł. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 29 lat, 9 miesięcy i 3 dni oraz okresy nieskładkowe

w wymiarze 3 lat, 2 miesięcy i 18 dni. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował wnioskodawczynię, iż w przypadku zmiany wysokości zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne ulegnie zmianie kwota świadczenia do wypłaty. Ponadto nadmienił, że istnieje możliwość ponownego doliczenia składek za miesiąc listopad 2014r. po złożeniu przez w/wym. stosownego wniosku w tej sprawie (decyzja ZUS z dnia 5 grudnia 2014r., znak: ENM/(...), t. II, k. 39-40 a.r.). E. W. skorzystała z możliwości odwołania się od powyższej decyzji (odwołanie od decyzji z dnia 5 grudnia 2014r. znak: ENM/(...), k. 2-3 a.s.).

E. W. w dniu 17 grudnia 2014r. skierowała do organu rentowego kolejny wniosek o doliczenie składek zaewidencjonowanych na jej koncie po przyznaniu świadczenia (art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) (wniosek z dnia 17 grudnia 2014r., t. II, k. 42 a.r.).

Decyzją z dnia 22 grudnia 2014r., znak: ENM/(...) organ rentowy przeliczył emeryturę ubezpieczonej od dnia 1 grudnia 2014r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia wysokości świadczenia uwzględniono okresy składkowe w wysokości 29 lat, 9 miesięcy i 3 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 3 lat, 2 miesięcy i 18 dni. Po ponownym ustaleniu wysokości świadczenia emerytura wyniosła 2289,34 zł (decyzja ZUS z dnia 22 grudnia 2014r., znak: ENM/(...), t. II, k. 44-45v a.r.).

Ustalen stan faktycznego Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, w szczególności w aktach osobowych oraz rentowo-emerytalnych odwołującej E. W.. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, wzajemnie się uzupełniały, korespondowały ze sobą i tworzyły spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołania E. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych są częściowo zasadne.

Na wstępie rozważań prawnych, Sąd Okręgowy wskazuje na słuszną tezę orzecznictwa, w myśl której treść decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a także zakres wniesionego od niej odwołania wyznacza przedmiot sporu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2004r., III AUa 430/2004). Przedmiotem zaskarżonych decyzji była kwestia dotycząca ustalenia kapitału początkowego oraz ustalenia wysokości emerytury, jak i podjęcie wypłaty tego świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r. poz.1440 ze zm.) – zwanej dalej ustawą emerytalną, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Na podstawie art. 174 ust. 2 w/w ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Ponadto, zgodnie z treścią art. 174 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Dyspozycja powołanego art. 174 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odsyła do treści art. 15, w myśl którego podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustaloną w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Pojęcie okresów składkowych i nieskładkowych wprowadziła ustawa z dnia 17 października 1991r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450), zastępując wcześniejszy podział na okresy zatrudnienia, równorzędne i zaliczane do okresów zatrudnienia. Jako nieskładkowe ustawodawca wskazał w tej ustawie okresy niewykonywania zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej z powodu przyczyn społecznie uzasadnionych, np. wychowywanie dzieci, opieka nad chorymi, odbywanie studiów. Zasadniczo były to więc okresy niewykonywania pracy, a w związku z tym nieopłacania składek, które z doniosłych względów prawodawca uwzględnił w stażu decydującym o prawie (w ograniczonym zakresie) i o wysokości (niższy wskaźnik) emerytury lub renty. Wśród okresów nieskładkowych, wymienionych w art. 4 ustawy rewaloryzacyjnej znalazły się również takie, których cechą wspólną było sprawowanie opieki na inną osobą, przede wszystkim dzieckiem w wieku do lat 4 oraz dzieckiem, na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny - pkt 6, okresy opieki pielęgnacyjnej nad inwalidą wojennym zaliczonym do I grupy inwalidów - pkt 7, jak też okresy niewykonywania pracy, w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów - pkt 8 art. 4. Uznając takie okresy niewykonywania pracy za okresy nieskładkowe ustawodawca wyszedł z założenia, że zakres opieki nad dzieckiem małym lub dzieckiem przewlekle chorym oraz osobą zaliczoną do I grupy inwalidów wymaga tak znacznego rozmiaru i nakładu czynności opiekuńczych, że nie jest możliwe ich pogodzenie z równoczesnym wykonywaniem pracy, uznanej za okres składkowy (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 września 1998r., III ZP 23/98, OSNP 1999/2/62). W ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS rozbudowane zostały hipotezy norm określających okresy nieskładkowe z powodu opieki nad inną osobą, przez wskazanie w art. 7 pkt 5, iż okresami nieskładkowymi są przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy

- z powodu opieki nad dzieckiem:

a/ w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat;

b/ na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko.

Z takiego właśnie urlopu wychowawczego korzystała E. W. przed nabyciem prawa do emerytury. Okres od dnia 17 lutego 1984r. do dnia 17 lutego 1987r. został uwzględniony do stażu jako okres nieskładkowy zgodnie z art. 7 pkt 5 lit. a ustawy emerytalnej. Organ rentowy w myśl art. 7 pkt 5 lit b w/wym. ustawy nie uwzględnił jako nieskładkowego okresu od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r., gdyż nie dysponował jakimkolwiek dokumentem mogącym potwierdzić fakt pobierania zasiłku pielęgnacyjnego na dziecko, a także wskazującym, iż taki zasiłek by przysługiwał.

Zauważyć należy, że stosownie do § 23 rozporządzenia z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237 poz. 1412) jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy nieskładkowe jest zaświadczenie płatnika składek lub inny dokument właściwego organu. Dla celu udowodnienia okresu, o którym mowa w art. 7 pkt 5, środkiem dowodowym są dokumenty z tym, że dla celów udowodnienia sprawowania opieki nad daną osobą, środkiem dowodowym jest oświadczenie zainteresowanego w formie pisemnej lub ustnej do protokołu. Treść art. 117 ustawy emerytalnej wskazuje na możliwość uwzględnienia okresu nieskładkowego, który został udowodniony dokumentem (zaświadczeniem), wpisem

w legitymacji ubezpieczeniowej lub uznany orzeczeniem Sądu.

Podstawowym dokumentem poświadczającym zatrudnienie jest świadectwo pracy. Zgodnie z art. 97 kodeksu pracy, pracodawca jest obowiązany wydać je niezwłocznie po ustaniu zatrudnienia. W przypadku stwierdzenia błędów w świadectwie, pracownik może zażądać jego sprostowania przez pracodawcę, a jeśli pracodawca odmówi – wystąpić z pozwem o sprostowanie świadectwa do sądu pracy. Z kolei podstawowym dokumentem poświadczającym okres zatrudnienia i wysokość zarobków do celów emerytalno-rentowych jest zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk Rp-7). Zgodnie z art. 125 ustawy emerytalnej oraz § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, zaświadczenia Rp-7 wydają tylko pracodawcy.

W przypadku braku zaświadczenia Rp-7, dowodem potwierdzającym okresy zatrudnienia do celów emerytalno-rentowych mogą być różnego rodzaju dokumenty z przebiegu pracy, np. legitymacje ubezpieczeniowe, legitymacje służbowe, legitymacje związków zawodowych, wpisy o zatrudnieniu w dowodach osobistych starego typu, umowy o pracę, czy też pisma kierowane przez zakład pracy do pracownika w czasie trwania zatrudnienia (np. o powołaniu, mianowaniu, angażowaniu, zwolnieniu, wyróżnieniu, udzieleniu urlopu, zmianie wynagrodzenia itp.). Dowodem potwierdzającym okresy zatrudnienia i wynagrodzenie mogą być również odpisy lub kopie dokumentacji osobowo-płacowej wystawiane przez archiwa państwowe lub innych przechowawców dokumentacji osobowo-płacowej.

E. W. zarzuciła Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych nieuwzględnienie do okresu nieskładkowego, okresu urlopu wychowawczego wynikającego z dokumentu w postaci zaświadczenia Rp-7, tj. okresu od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r. Organ rentowy stanął na stanowisku, że ze świadectwa pracy z dnia 17 marca 1988r. wynika, iż w okresie od dnia 17 lutego 1984r. do dnia 17 lutego 1987r. odwołująca przebywała na urlopie wychowawczym, natomiast w okresie od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r. na urlopie bezpłatnym. Jednocześnie podniósł, że okres od dnia 17 lutego 1984r. do dnia 17 lutego 1987r. został już uwzględniony do stażu jako okres nieskładkowy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał również, że w aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dokumentu nie tylko potwierdzającego fakt pobierania zasiłku pielęgnacyjnego na dziecko a nawet wskazujących, iż zasiłek taki by przysługiwał.

Jeśli chodzi z kolei o uwzględnienie do okresu nieskładkowego okresu urlopu wychowawczego, to w tym zakresie przesądzająca dla rozpoznania niniejszej sprawy była dokumentacja pracownicza sporządzona w trakcie trwania stosunku pracy ubezpieczonej. To ona posiada największą moc dowodową z tego względu, iż pochodzi wprost z okresu, którego spór dotyczy, sporządzana była przez osoby ze sprawą nie związane i bez świadomości jej późniejszego użycia dla dochodzenia roszczeń przed Sądem.

Sąd Okręgowy w oparciu o dokumentację pracowniczą E. W.

z (...) Fabryki (...) ustalił, że w okresie od dnia

17 lutego 1984r. do dnia 17 lutego 1987r. odwołująca korzystała z urlopu wychowawczego,

w trakcie, którego wystąpiła do pracodawcy z wnioskiem o przedłużenie urlopu wychowawczego (bezpłatnego) do czasu ukończenia przez dziecko 4 roku życia. Natomiast w okresie od dnia 17 lutego 1984r. do dnia 16 lutego 1986r. pobierała zasiłek wychowawczy. Syn odwołującej borykał się z problemami zdrowotnymi, co uniemożliwiało zdaniem lekarzy jego zakwalifikowanie do grupy przedszkolnej. Odwołująca musiała zatem zapewnić mu stałą i należyłą opiekę, więc od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 18 lutego 1988r. korzystała z urlopu bezpłatnego. Dokumentacja pracownicza zawiera pisma ubezpieczonej kierowane do pracodawcy (m.in. pismo z dnia 22 grudnia 1986r. oraz z dnia 29 stycznia 1988r.), z których wynika, że E. W. musiała zadbać i zagwarantować dziecku należyłą opiekę do czasu ukończenia przez nie 4 roku życia. Ubezpieczona sama to przyznała na rozprawie w dniu 10 marca 2015r. (k.17 a.s.). W rozpoznawanej sprawie zachodzą podstawy do przyjęcia, że syn ubezpieczonej M. W. w myśl art. 7 pkt

5 a ustawy emerytalnej znajdował się do ukończenia 4 roku życia pod stałą opieką E. W., gdyż jak już zostało wspomniane wcześniej wymagał stałej opieki ze względu na występujące u niego schorzenia. Tym samym, należało

uwzględnić odwołującej do wyliczenia kapitału początkowego i emerytury okres urlopu wychowawczego jako okresu nieskładkowego za okres od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 15 września 1987r., tj. do dnia ukończenia przez syna ubezpieczonej 4 roku życia.

Odnosząc się natomiast do art. 7 pkt 5 b wskazać należy, że z treści w/wym. przepisu wynika, że nie chodzi w nim o jakąkolwiek opiekę. Uwzględnienie bowiem wymienionego w nim okresu nieskładkowego umożliwia jedynie niewykonywanie pracy spowodowane koniecznością opieki nad dzieckiem, któremu przysługuje zasiłek pielęgnacyjny. Oznacza to, iż użyty w w/wym. przepisie zwrot „przysługuje zasiłek pielęgnacyjny” należy rozumieć, iż stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny dziecka uzasadniałby przyznanie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego, co nie musi oznaczać, że był on faktycznie wypłacany, albo w ogóle o taki zasiłek wystąpiono. Podobny pogląd w tym zakresie był

prezentowany w orzecznictwie, w tym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007r., w sprawie

o sygn. akt II UK 292/06 (OSNP 2008/17-18/261). Niewątpliwie zatem dopuszczalność zaliczenia okresu niewykonywania pracy spowodowanego koniecznością opieki nad dzieckiem, wymaga odniesienia się do znaczenia użytego w powołanym przepisie pojęcia „niewykonywania pracy z powodu opieki nad dzieckiem”. Jak wynika ze zgromadzonej dokumentacji w sprawie, E. W. nie przedstawiła żadnego dokumentu potwierdzającego przysługiwanie w spornym okresie zasiłku pielęgnacyjnego na syna. Podkreślić należy, że do dnia 28 lutego 1995r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 10 kwietnia 1989r. w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. z 1989r., nr 23, poz. 125), a od 1 marca 1995r. ustawa z dnia 1 grudnia 1994r.

o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. z 1995r., nr 4, poz. 17). Według § 13 rozporządzenia zasiłek pielęgnacyjny przysługiwał pracownikom na członków rodziny – dziecko w wieku do 16 lat, w razie stwierdzenia przez zakład społeczny służby zdrowia, że ze względu na stan zdrowia wymaga ono ze strony innej osoby stałej opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym

i rehabilitacyjnym. Postępowanie miało charakter wnioskowy. Odwołująca nie przedłożyła żadnych dowodów na potwierdzenie tych okoliczności. Stosownie bowiem do art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Należało zatem uznać, że w sprawie nie zachodzą przesłanki z art. 7 pkt 5 b ustawy emerytalnej i tym samym nie jest możliwe zaliczenie do okresu nieskładkowego okresu od dnia 16 września 1987r. do dnia 18 lutego 1988r.

Nadmienić należy, że Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów, który w dniu 18 maja 2011r. w sprawie o sygn. akt

I UZP 1/11 podjął uchwałę, iż okresy bezpłatnego urlopu dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi, a następnie urlopu wychowawczego, wykorzystane przed dniem 1 stycznia 1999r., są od dnia 28 stycznia 1972r. okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy w rozumieniu art. 29 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (OSNP 2012/1-2/14). W końcowej części swych rozważań zawartych w uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy zaznaczył także, że są to okresy nieskładkowe w rozumieniu art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Odnosząc się do zarzutu odwołującej dotyczącego naruszenia przez organ rentowy przepisów k.p.a., wskazać należy, że zarzut ten nie mógł być uwzględniony, ponieważ postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami tylko dla tego postępowania. W wypadkach innych wad, wymienionych w art. 156 § 1 k.p.a.

i w przepisach, do których odsyła art. 156 § 1 pkt 7 k.p.a., konieczne jest wszczęcie odpowiedniego postępowania administracyjnego w celu stwierdzenia nieważności decyzji

i wyeliminowania jej z obrotu prawnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010r.,

I UK 252/09, Lex nr 577824).

Reasumując, całokształt okoliczności poddanych analizie jednoznacznie wskazuje, że okres urlopu wychowawczego jako okresu nieskładkowego od dnia 18 lutego 1987r. do dnia 15 września 1987r. należy uwzględnić do wyliczenia kapitału początkowego i emerytury E. W.. Z tego względu, uznając odwołania za uzasadnione, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje (pkt 1 wyroku). W pozostałym zakresie odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. (pkt 2 wyroku).

Zarządzenie: (...)

M.S.